ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

DOI: https://doi.org/10.32839/ped.2026-10-8

Барабаш Я.П.
студентка магістратури,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

Сучасна профільна школа функціонує в умовах активної цифрової трансформації освіти, що зумовлює необхідність оновлення традиційних підходів до навчання іноземних мов. Англійська мова як ключовий інструмент міжнародної комунікації потребує застосування таких методів і технологій, які забезпечують високу мотивацію, особистісну залученість та практичну спрямованість навчання. У цьому контексті цифрові освітні ресурси (ЦОР) – інтерактивні платформи, онлайн-сервіси, мультимедійні матеріали, мобільні додатки, віртуальні симуляції, навчальні відео та інтерактивні вправи – стають важливим компонентом сучасного уроку англійської мови. Вони дозволяють створювати автентичне мовне середовище, організовувати індивідуальне та диференційоване навчання, забезпечувати миттєвий зворотний зв'язок і стимулювати розвиток критичного та креативного мислення.

Цифрові освітні ресурси відкривають якісно нові можливості для формування граматичної компетентності старшокласників, оскільки дозволяють поєднувати теоретичне опрацювання граматичного матеріалу з інтерактивною практикою.

Мета дослідження – розглянути шляхи використання цифрових освітніх ресурсів для удосконалення граматичної компетентності на уроках англійської мови у профільній школі.

У сучасній методиці навчання поняття цифрових освітніх ресурсів (ЦОР) охоплює широкий спектр електронних навчальних матеріалів і сервісів, призначених для використання у цифровому середовищі. До них належать електронні підручники, мультимедійні презентації, інтерактивні вправи, онлайн-платформи, симулятори, тестувальні системи та інструменти навчальної аналітики. В українському законодавстві [1] ЦОР визначаються як електронні засоби освітньої діяльності, що складаються з інформаційних об'єктів і використовуються учасниками освітнього процесу з навчальною метою; документ також містить класифікацію (електронні підручники, довідники, тести, дистанційні курси тощо) та окреслює вимоги до якості й використання цифрових матеріалів [2].

У міжнародному дискурсі до окремої групи відносять відкриті освітні ресурси (OER) – матеріали в будь-якому форматі, поширювані під відкритими ліцензіями, що дозволяють вільно їх використовувати, модифікувати й поширювати повторно [3].

За функціональними характеристиками ЦОР поділяють на статичні (електронні підручники, відео, аудіо, довідники) та динамічні (інтерактивні завдання, симуляції, тренажери, адаптивні платформи з автоматизованим зворотним зв'язком) [4]. У межах європейської рамки цифрової компетентності педагогів DigCompEdu цифрові ресурси розглядаються через призму їх добору, створення, педагогічно обґрунтованого використання та оцінювання, з акцентом на досягнення навчальних результатів і забезпечення інклюзивності [5].

Одним із найбільш результативних шляхів є використання інтерактивних тренажерів і платформ для граматики (British Council LearnEnglish, Grammarly for Education, Perfect English Grammar, LearningApps, Quizlet). Ці ресурси дозволяють відпрацьовувати граматичні структури в режимі миттєвого зворотного зв'язку, що дає змогу учням одразу бачити й виправляти помилки. Адаптивні алгоритми багатьох платформ підбирають завдання залежно від правильності відповідей, забезпечуючи індивідуалізацію навчання та підтримуючи оптимальний рівень когнітивного навантаження.

Другим напрямом є інтеграція відео- та аудіоматеріалів граматичного спрямування – коротких пояснювальних відео, навчальних міні-лекцій, прикладових ситуацій (BBC Learning English Grammar, Oxford English Videos, EngVid). Вони дозволяють візуалізувати складні граматичні явища, демонструючи їхнє функціонування в автентичному контексті. Аналіз мови у реальних комунікативних ситуаціях сприяє переходу від формального

засвоєння правил до розуміння їхнього смислового та прагматичного навантаження.

Значного ефекту дає використання цифрових вправ у змішаному навчанні: учні опрацьовують граматичне правило вдома (відео, онлайн-пояснення, інтерактивні приклади), а на уроці виконують комунікативні завдання, де граматика інтегрується в говоріння чи письмове мовлення. Такий підхід підсилює ефективність уроку та зменшує час на фронтальні пояснення, дозволяючи зосередитися на практиці.

Важливою складовою є застосування AI-інструментів, які допомагають учням аналізувати власні граматичні помилки. ChatGPT, Grammarly, QuillBot або інтерактивні редактори дають змогу перевірити речення, отримати пояснення правил, переформулювати складні конструкції або знайти типові граматичні помилки. Для профільної школи це особливо важливо, оскільки старшокласники вже здатні усвідомлено використовувати такі ресурси для самокорекції, розвитку автономії та підвищення точності мовлення.

Корисним шляхом є також створення міні-проєктів на основі цифрових інструментів, де учні застосовують граматичні явища у практичній діяльності: створення коміксів (Canva), сценаріїв відео (Flip, YouTube Shorts), інтерактивних діалогів (StoryJumper), віртуальних постів чи блогів. Такі завдання переносять граматичні структури у реальний комунікативний контекст, розвивають функціональну грамотність і формують навички використання граматики як засобу вираження змісту.

Ефективним є застосування онлайн-тестування та аналітики. Платформи Classtime, Google Forms, Testportal пропонують інструменти для швидкого діагностичного та підсумкового оцінювання граматики, а також дають можливість учителю аналізувати статистику помилок, виявляти проблемні зони, планувати коригування. Автоматизоване оцінювання зменшує навантаження на вчителя і забезпечує регулярний формувальний моніторинг.

Нарешті, значну роль відіграють інтерактивні граматичні ігри, що моделюють комунікативні ситуації та дозволяють опрацьовувати структури у форматі змагання чи співпраці. Такі інструменти, як Kahoot!, Bamboozle, Wordwall, допомагають активізувати граматичні конструкції у динамічній інтеракції, підвищують мотивацію старшокласників і сприяють створенню позитивного емоційного фону на уроці.

Висновки. Таким чином, цифрові освітні ресурси забезпечують комплексний підхід до формування граматичної компетентності старшокласників: від пояснення й тренування до застосування й рефлексії. Різні типи ресурсів – інтерактивні тренажери, відеоматеріали, мобільні додатки, AI-інструменти, ігрові платформи та аналітичні сервіси – доповнюють один одного й розширюють можливості сучасного уроку англійської мови. Їхнє системне використання сприяє підвищенню точності, гнучкості та усвідомленості граматичного вживання, що є ключовим для успішної комунікативної діяльності учнів профільної школи.

Список використаних джерел:

1. Положення про електронні освітні ресурси. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/z1695-12

2. Биков В. Ю. Положення про електронні освітні ресурси (проєкт, терміни та типологія). Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. 2013.

3. UNESCO. Recommendation on Open Educational Resources (OER). UNESCO, 2019.

4. OECD. Digital Education Outlook 2023: Teaching and Learning with Digital Resources. OECD Publishing, 2023.

5. Redecker C., & Punie Y. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Publications Office of the EU, 2017.